

HÄLLRISTNINGAR I BORG DEL 14

Raä nr 28, 255 m. fl. vid Skälv

**Rapport över dokumentation av hällristningar
i Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland
utförd av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam
tillsammans med Theres Furuskog**

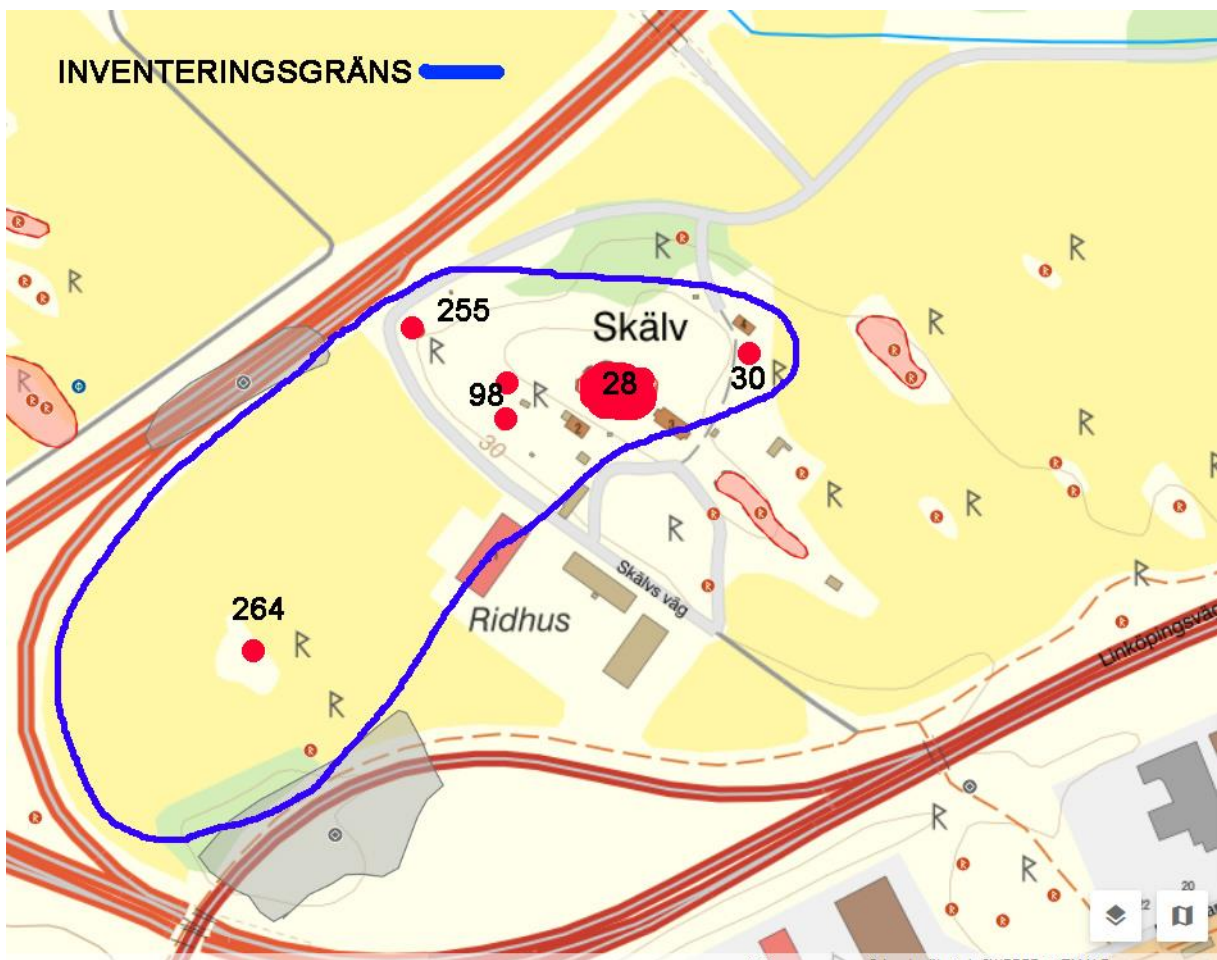
B O T A R K R A P P O R T 2 0 2 1 – 0 7

Redan 1989 inventerade vi hållristningar inför byggandet av motorvägen förbi Norrköping. Eftersom det blev många nyfynd planerade vi att publicera fynden i en bok. Innan dess tänkte vi totalinventera socknen för att boken skulle bli komplett. På grund av olika skäl har det dragit ut på tiden. En av orsakerna är att det finns mängder av hållristningar att upptäcka i Borg. Arbetet gjordes också i mån av tid eftersom vi hade våra ordinarie arbeten att tänka på. 2017 gjorde vi ett besök i Borg och inventerade då ett område vid Skälvs gård. Området innehåller mest små skålgropslokaler. Närmast motorvägen ligger en numera övertäckt figurristning (nr 255). En annan sedan länge övertäckt mindre figurristning (nr 30) ligger i områdets östra del.

Södertörn i november 2021

Sven-Gunnar Broström

Kenneth Ihrestam

Karta.(FMIS) över inventeringsområdet

Borg 28 = (L2009:5503)

Dessa ristningar är belägna på högsta delen av den bergshöjd som Skälvs gård ligger på. Ristningarna 28:1 och 28:6 + 7 upptäcktes av Nordén 1915 (*Sk 14, 15*). De övriga är troligen upptäckta vid 1947 års fornminnesinventering. Vår dokumentation 2017 medför inga större förändringar i beskrivningarna.

På krönet av bergshöjden norr om Skälvs gård ligger

Hällristningsområde ca 50 x 35 meter (Ö – V) bestående av följande 8 förekomster:

I kanten av tomtmark och på hällavsats mot sydost ligger:

N = 6494064 E = 565243

A = Hällristning 0,7 x 0,3 m (NV – SO) bestående av
10 skålgropar 3 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

12 meter nordost om A och hällavsats mot söder ligger:

N = 6494074 E = 565248

B = Hällristning bestående av
1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djup.

2 meter norr om B och på hällavsats mot söder ligger:

N = 6494076 E = 565248

C = Hällristning bestående av
1 skålgrop 6 cm i diameter och 1 cm djup.

4,3 meter nordväst om C och på sydostsluttande hällyta ligger:

N = 6494080 E = 565248

D = Hällristning 0,8 x 0,2 m (VNV – OSO) bestående av
6 skålgropar 3 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

19 meter VNV om A och på krön av hällrygg med fixpunkt ligger:

N = 6494073 E = 565226

E = Hällristning bestående av
1 skålgrop 6 cm i diameter och 1,5 cm djup.

12 meter VNV om E och på plan hällyta ligger:

N = 6494081 E = 565217

F = Hällristning bestående av
1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djup.

3,2 meter sydväst om F och på plan hällyta ligger:

N = 6494074 E = 565248

G = Hällristning bestående av
1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

10 meter nordost om yta E ligger

H = Hällristning bestående av
1 skålgrop 6 cm i diameter och 1 cm djup. (ej återfunnen 2017)

Borg 30:1 = (L2009:6994) = Nordén Sk 16

Ristningen upptäcktes redan 1903 av Prins Gustav Adolf. Nordén beskriver ristningen så här i sin monografi 1926.

På en häll vid gångvägen till lilla stugan å bergets utkant finnes en nästan utplånad mindre solskiva av koncentrisk ringar.

Enligt Nordéns avbildning består figuren av tre koncentriska ringar med en skålgrop i mitten. I dag är hällen tyvärr övertäckt av vägen samt ett syrensnår så vi har inte kunna nydokumentera den.

Borg 98:1 = (L2009:6330)

Ristningen 98:1 upptäcktes vid fornminnesinventeringen 1980. 98:2 upptäcktes vid Broström/Wredenmarks specialinventering 1989. Ristningen är belägen i ängsmarken väster om Skälvs gård. felinprickad på FMIS:s karta och läget behöver därför justeras. Vi fann även en ny skålgropsyta nära 98:1.

10 meter nordväst om uthus och på nordväst delen av låg berghäll ligger:

N = 6494069 E = 5651749

98:1 = Hällristningsområde 3 x 1 meter (NV – SO) bestående av följande två förekomster:

A = Hällristning 0,4 x 0,1 m (NV – SO) bestående av
2 skålgropar 3 - 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

2,2 meter sydost om A ligger:

B/ = Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Borg 98:2 = (L2009:6974)

Ristningen 98:1 upptäcktes vid fornminnesinventeringen 1980. 98:2 upptäcktes vid Broström/Wredenmarks specialinventering 1989. Ristningen är belägen vid västra bergfoten av den högsta "Skälvkullen". felinprickad på FMIS:s karta och läget behöver därför justeras.

21 meter NNV om uthus samt på sydvästsluttande häll ligger:

98:2 = Hällristning 1 skålgrop, 5 cm diameter och 0,5 cm djup
(ej återfunnen 2017)

Borg 255:1 = (L2009:6394)

Denna ristning är belägen vid Skälvskullens nordvästra spets. Den var inte känd av Nordén och upptäcktes troligen 1975 enligt uppgift i ATA. Vid Broström/Wredenmarks specialinventering 1989 utökades antalet figurer. Då upptäcktes bland annat två så kallade slipytor. Vid vårt besök 2017 konstaterade vi att ristningen var övertäckt av jord. Därför redovisar vi här den kalkering och beskrivning vi gjorde vid inventeringen 1992.

5 meter sydost om väg och på brant norrluttande hållar ligger

Hällristningsområde 4 x 10 meter (Ö – V) bestående av följande två förekomster:

På brant nordvästluttande håll ligger:

A = Hällristning 3,8 x 3,3 m (Ö – V) bestående av

3 skepp, 2 djur, 1 ringfigur, 1 skära?, 5 fragment, 2 slipytor och 12 skålgropar.

Skeppen är 25 – 100 cm långa, det längsta skeppet är av dubbellinjetyp och fragmentariskt, de två mindre är helt uthuggna varav ett med bemanningsstreck

Djuren är 15 – 16 cm långa, av strecktyp samt tvåbenta.

Ringfiguren är 13 cm i diameter och består av en enkelring.

Skäran är 45 x 13 cm.

Fragmenten är 5 – 6 cm långa.

Slipyterna är 8 x 8 respektive 10 x 15. De är belägna vid en hållkant.

Skålgroparna är 3 – 7 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm djupa.

5 meter OSO om yta A och på nordvästluttande håll ligger:

B/ = f. d. 255:2 = Hällristning bestående av 1 skålgrop, 5 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Borg 264:1 = (L2009:6966)

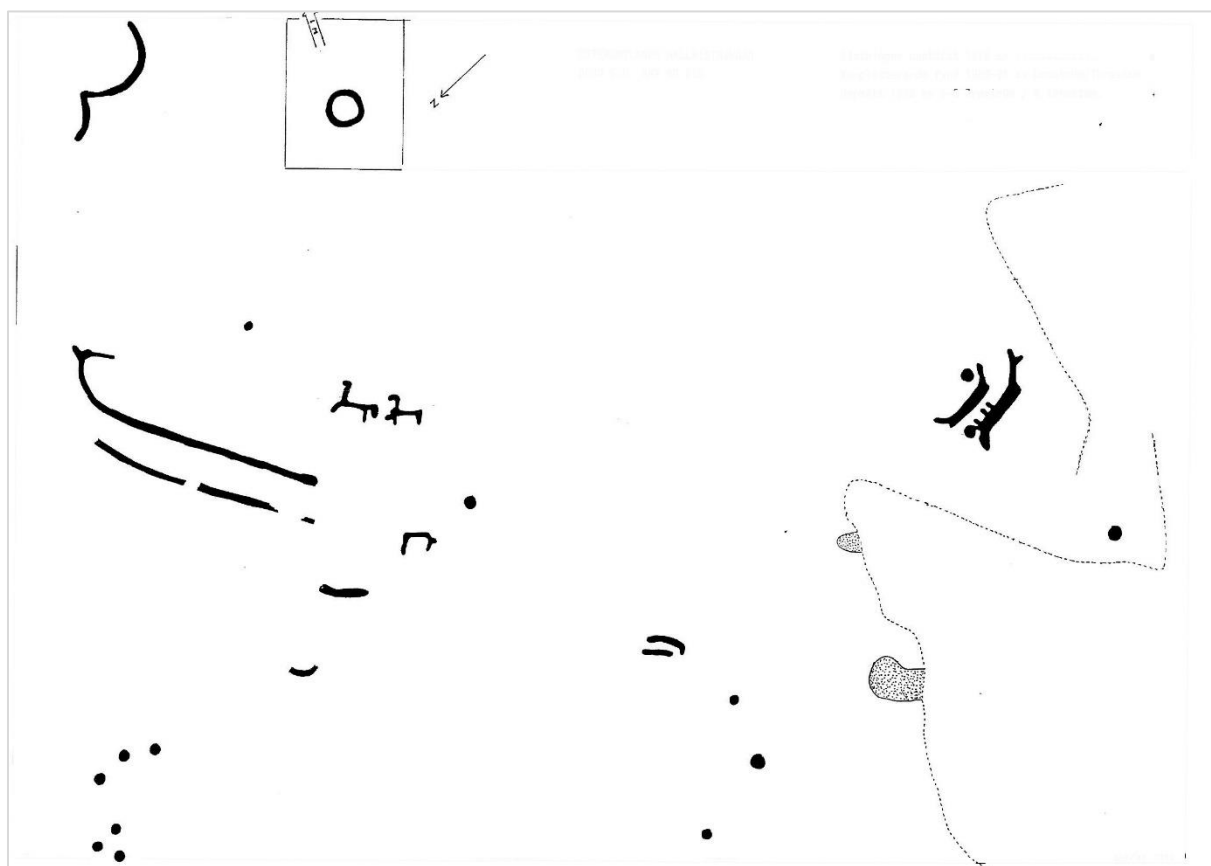
Ristningen är belägen på en berghäll som sticker upp ur åkermarken sydväst om Skälvs gård. Den upptäcktes av Broström/Wredenmark vid specialinventeringen 1989.

På södra delen av hållrygg på impediment i åkermark ligger:

N = 6493894 E = 665010

264:1 = Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Kalkering av Borg 255:1 utförd 1989